

3^ο Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Περιτοναϊκής Κάθαρσης
3-5 Σεπτεμβρίου 2017, Αλεξανδρούπολη

«ΑΣΘΕΝΗΣ – ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ ΠΕΡΙΤΟΝΑΪΚΗΣ ΚΑΘΑΡΣΗΣ. ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΖΩΗΣ»

Ελευθερούδη Μαριάννα, MSc, Ειδική Νοσηλεύτρια
Ψυχικής Υγείας, Νοσηλεύτρια Νεφρολογικού
Τμήματος Γ.Ν.Θ.Παπαγεωργίου

ΠΕΡΙΤΟΝΑΪΚΟΣ - ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

Οι χρόνιες ασθένειες πρέπει να αντιμετωπίζονται παρά να
θεραπεύονται

Πυρήνας αυτής της περίθαλψης είναι ο **ασθενής**

Μέσω της περίθαλψης προωθείται η διαχείριση της νόσου -
όχι μόνο η διαδικασία θεραπείας

ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

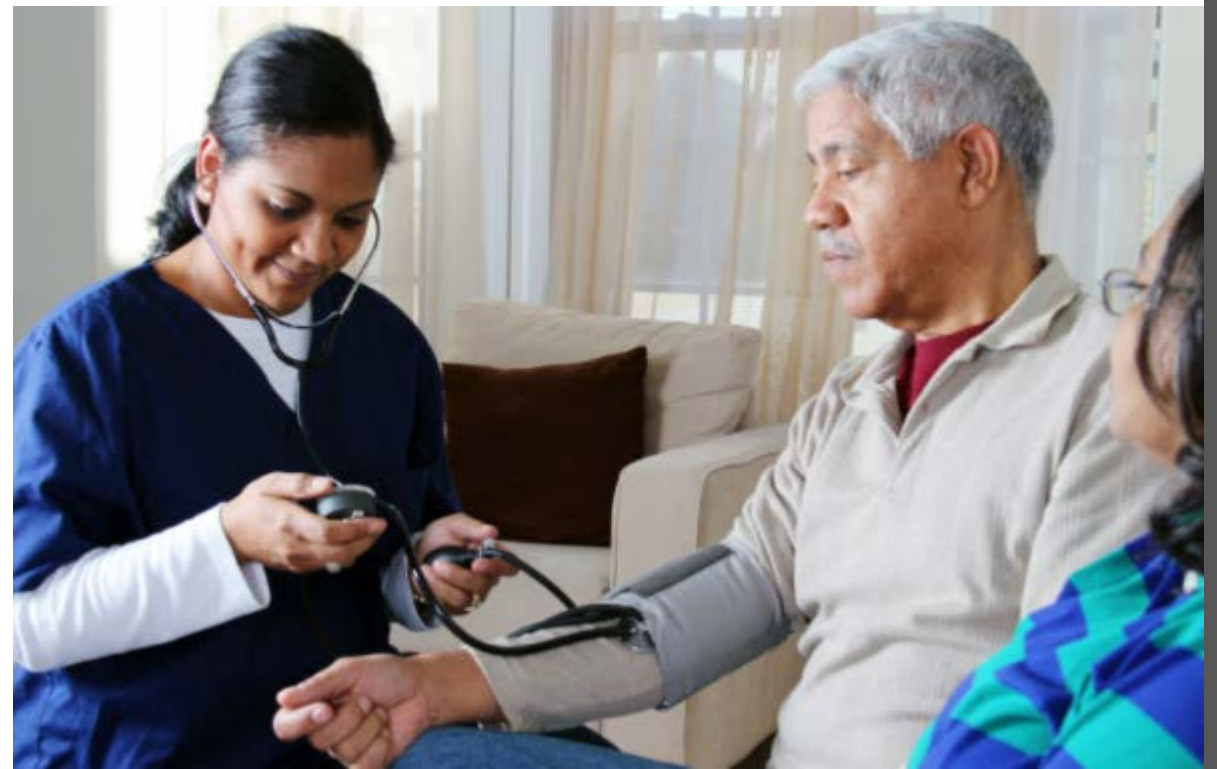
- 63.000 νέοι ασθενείς ετησίως εντάσσονται σε χρόνιο πρόγραμμα υποκατάστασης της νεφρικής λειτουργίας - στατιστικά στοιχεία του ERA-EDTA
- Στην Ελλάδα κάθε χρόνο 165 νέοι ασθενείς/εκατομμύριο πληθυσμού εντάσσονται σε πρόγραμμα υποκατάστασης της νεφρικής λειτουργίας

Η ΧΝΝ καλπάζει και αποκτά τα χαρακτηριστικά επιδημίας

ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

Σήμερα παρέχουμε
φροντίδα στον τομέα της
υγείας με εκτεταμένη
μελέτη στις ανθρώπινες
αρχές

ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

Η νοσηλευτική φροντίδα βασίζεται:

- Στις διαπροσωπικές σχέσεις με τον άνθρωπο
- Στην αποδοχή του ασθενή ως εταίρου
- Στη συμμετοχή των ασθενών στις αποφάσεις

ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

Ο επαγγελματίας υγείας οφείλει να σέβεται και να προάγει την αυτονομία και την ατομικότητα του ασθενή - σύμφωνα με γεγονότα και πολιτικές όπως:

- Διακήρυξη της Alma-ATA 1978
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) 1998
- Χάρτης της Οτάβα για την Προαγωγή της Υγείας, (WHO) 1986

ΧΡΟΝΙΟΣ ΑΣΘΕΝΗΣ

- η απόλυτη πρόθεση για την προώθηση της υγείας για όλους και
- η συμμετοχή της κοινότητας και των πολιτών στην προαγωγή της υγείας παίζουν καθοριστικό ρόλο

Στο πλαίσιο αυτού του φιλοσοφικού, κοινωνικού και πολιτικού πλαισίου, η έννοια μιας σχέσης συνεργασίας στον τομέα της υγείας, στην αντιμετώπιση χρόνιων ασθενών, γίνεται όλο και πιο σημαντική

World Health Organization (1998). Health Promotion and Community Action for Health in Developing Countries. Report of a WHO Study Group. Geneva: World Health Organization

ΠΟΛΥΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

- ✓ Η Περιτοναϊκή Κάθαρση (ΠΚ) επηρεάζει τις σωματικές, κοινωνικές και ψυχολογικές πτυχές της ζωής του ασθενή
- ✓ Η ανάγκη για ολιστική φροντίδα των ασθενών υπό ΠΚ απαιτεί μια σύνθετη προσέγγιση για φροντίδα
- ✓ Μια συνεχή πολυεπιστημονική προσέγγιση είναι επιθυμητή και ουσιώδης στο πρόγραμμα Περιτοναϊκής Κάθαρσης

Horak BJ et al, Patient Safety: A Case Study in Team Building and Interdisciplinary Collaboration, Journal of Health care Quality, March/April 2004

Η πολυεπιστημονική ομάδα είναι σκόπιμο να αποτελείται από διαφορετικούς επαγγελματίες με διαφορετικά προσόντα και εμπειρίες

πιθανά μέλη της πολυεπιστημονική ομάδας

- Νεφρολόγος
- Νοσηλεύτής και βοηθός Νοσηλεύτη
- Επισκέπτης Υγείας
- Διαιτολόγος
- Κοινωνικός Λειτουργός
- Ψυχίατρος / Ψυχολόγος
- Φυσιοθεραπευτής
- Χειρουργός
- Τεχνικός
- Μικροβιολόγος
- Δάσκαλος σχολείου

Η καθημερινή ομάδα

✓ Νεφρολόγοι και Νοσηλευτές χειρίζονται την καθημερινή αγωγή και φροντίδα των ασθενών και των οικογενειών τους

Ο νοσηλευτής είναι συχνά ο σύνδεσμος ανάμεσα στον ασθενή και τα άλλα μέλη της πολυεπιστημονικής ομάδας

Mona Clausen Storm: The Multidisciplinary Team, Home Visit and Visit to the Outpatient Clinic, Peritoneal Dialysis. A Guide to Clinical Practice 2009; S95-102

Nurith Blumental, B.S.W., M.A. The Psychological aspects of Peritoneal Dialysis. EDTNA/ERCA, Peritoneal Dialysis: A guide to Clinical Practice 2009; S122-128

Επίσκεψη στο σπίτι

- The ISPD Nursing Liaison Committee και
- The ad hoc European Committee for elective chronic PD in pediatric patients

συστήνουν τις επισκέψεις στο σπίτι ως μέρος της ολοκληρωμένης φροντίδας των ασθενών υπό ΠΚ

Οι επισκέψεις αφορούν στην:

- ✓ Εκπαίδευση
- ✓ Επανεκπαίδευση
- ✓ Αντιμέτωπιση επιπλοκών
- ✓ Εκτίμηση της προσαρμογής στη θεραπεία
- ✓ Υποστήριξη στον ασθενή και την οικογένεια του

Δημιουργείται έτσι ένας σύνδεσμος ανάμεσα στον ασθενή ή τους φροντιστές του και στο προσωπικό του κέντρου Περιτοναϊκής Κάθαρσης

Ο νοσηλευτής παίζει ρόλο κλειδί κατά την εκπαίδευση στο σπίτι προκειμένου οι ασθενείς να γίνουν ικανοί να ακολουθήσουν ένα ιατρικό σύστημα και να πετύχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα

Μόνο η ενεργός συμμετοχή του ασθενή θα προωθήσει την αύξηση της ικανότητας και του ελέγχου της θεραπείας

Έτσι θα δημιουργηθεί μια σχέση συνεργασίας που θα βοηθήσει τους ασθενείς υπό ΠΚ να διαχειριστούν την ασθένειά τους και να προσαρμοστούν σε αυτή

Περιτοναϊκή Κάθαρση - Επιλογή κάθαρσης για τους ηλικιωμένους

Ο πληθυσμός με ΧΝΝ ηλικίας 65 ετών και άνω έχει αυξηθεί σημαντικά - ο όγκος αυτός θα επιταχυνθεί τα επόμενα χρόνια

Η μελέτη BOLDE (2010) υποστηρίζει έντονα την προσφορά της ΠΚ σε όλους τους κατάλληλους για τη μέθοδο ηλικιωμένους ασθενείς

Brown E, Johanson L, et al. Broadening Options for long- term Dialysis in the Elderly (BODLE): differences in quality of life on peritoneal dialysis compared to haemodialysis for older patients, Nephrology Dialysis Transplantation 2010; 11: 3755-3763

Η ΠΚ θα μπορούσε να θεωρηθεί ευεργετική για τους ηλικιωμένους χωρίς σοβαρά συνοδά νοσήματα

Οι ηλικιωμένοι μπορούν να παραμένουν στο περιβάλλον του σπιτιού, να παραμένουν ανεξάρτητοι, να αποφεύγουν τη μεταφορά, να έχουν ενεργητική κοινωνική ζωή και να χαίρονται τη σύνταξη τους

Broun EA. Should older patient be offered peritoneal dialysis? Peritoneal Dialysis International 2008; 28: 444-446

Ψυχικές και κοινωνικές εκδηλώσεις της Χρόνιας Νεφρικής Νόσου

Οι **ψυχολογικοί παράγοντες** περιλαμβάνουν:

- εκδηλώσεις συμπεριφοράς
- συναισθηματικές και γνωστικές εκφράσεις

Ψυχικές και κοινωνικές εκδηλώσεις της Χρόνιας Νεφρικής Νόσου

Οι **κοινωνικοί παράγοντες** περιλαμβάνουν:

- την οικογενειακή σύνθεση και τις συνθήκες διαβίωσης
- την ποιότητα των σχέσεων πριν από τη διάγνωση της ΧΝΝ
- την οικονομική κατάσταση
- την εργασία
- τη στέγαση
- τη στήριξη από τα μέλη της οικογένειας, τους φίλους ή τις κοινωφελείς υπηρεσίες

Τρεις είναι οι κυριότερες ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις της ΧΝΝ

- ✓ Η ανατροπή των ισορροπιών σε όλα τα επίπεδα της ζωής (σωματικό, ψυχολογικό, οικογενειακό, κοινωνικό, επαγγελματικό)
- ✓ Οι επιπτώσεις στα άτομα του περιβάλλοντος
- ✓ Ο μεγαλύτερος βαθμός εξάρτησης από τους άλλους

Δαμίγος Δ., Καλτσούδα Α., Οικονόμου Μ., Σιαμόπουλος Κ.
Βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση της ΧΝΝ.
Ελληνική Νεφρολογία 2010; 22,2,S120-129

Κατά την έναρξη θεραπείας της νεφρικής υποκατάστασης κρίνεται απαραίτητο...

- ✓ Η ομαδική προσέγγιση από νοσηλευτές, κοινωνικούς λειτουργούς και άλλους επαγγελματίες υγείας
- ✓ Η αξιολόγηση του οικογενειακού περιβάλλοντος
- ✓ Η εκπαίδευση του ασθενή και της οικογένειάς του
- ✓ Η πρώτη ενημέρωση από το νοσηλευτή σχετικά με τη διαδικασία της θεραπείας
- ✓ Να γίνει αντιληπτή η εξάρτηση αλλά και η προσαρμογή των καθημερινών υποχρεώσεων στο ωράριο της θεραπείας

Η κοινωνική στήριξη και το περιβάλλον

Στα μεσοδιαστήματα της ΠΚ δημιουργείται μια συναισθηματική σχέση διπλού δεσμού (**double bind**) ανάμεσα στους ασθενείς και τους οικείους τους

Η ενίσχυση της κοινωνικοποίησης προτείνεται ώστε να διατηρήσουν μια φυσιολογική κοινωνική ζωή που θα οδηγήσει στη βελτίωση της ψυχικής αλλά και της σωματικής τους υγείας

Αλεξανδρόπουλος Κ., & Χριστοδούλου Χ. Ψυχιατρικές –
Ψυχολογικές Διαταραχές 2005; 14,11,1347

Στις περισσότερες έρευνες, η **κατάθλιψη** εμφανίζεται ως ένα από τα σημαντικότερα ψυχολογικά συμπτώματα στους συγκεκριμένους ασθενείς

Drayer R., Piraino B., Reynolds C.F., Houck P., Mazumbar S., Bernardini J., Shear M., Rollman B. Characteristics of depression in haemodialysis patients: symptoms, quality of life and mortality risk. *General hospital Psychiatry* 2006; 28, S306-312

Η κοινωνική στήριξη και το περιβάλλον

Ένας τρόπος για τη βελτίωση της ψυχολογικής κατάστασης των ασθενών που πάσχουν από ΧΝΝ

Τα άτομα αναπτύσσουν λιγότερο συχνά ψυχολογικά προβλήματα, όπως το άγχος και η κατάθλιψη

Η αναζήτηση κοινωνικής στήριξης εντάσσεται στις τεχνικές που χρησιμοποιεί κάποιος προκειμένου να μειώσει τα επίπεδα του άγχους του σε συνθήκες υψηλού στρες

Περιτοναϊκή Κάθαρση και ποιότητα ζωής

Στο πρόσφατο παρελθόν,
διαμορφώθηκε ένα κλασικό μοντέλο
σχέσης μεταξύ επαγγελματιών υγείας
και ασθενών, επιτρέποντας ένα στενό
περιθώριο για αυτονομία και ατομική
ελευθερία

Περιτοναϊκή Κάθαρση και ποιότητα ζωής

Τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον για θέματα ποιότητας ζωής αντανακλά τη μετάβαση σε μια προσέγγιση περισσότερο ανθρωποκεντρική και ολιστική

Gomes, I.D. 2007. Parceria e cuidados de enfermagem: uma questao de cidadania. Coimbra: FORMASAU, Formasau e Saude Lda

Περιτοναϊκή Κάθαρση και ποιότητα ζωής

Η συνεργασία της διεπιστημονικής ομάδας, για τη δημιουργία μιας νέας θεραπευτικής προσέγγισης και το σχεδιασμό ενός εξατομικευμένου προγράμματος φροντίδας και θεραπείας, τόσο για τον ίδιο τον ασθενή, όσο και για την οικογένειά του κρίνεται σημαντική

Συμπερασματικά

- Η σύγχρονη κοινωνία δίνει έμφαση στον υλισμό, στον ωφελιμισμό, και στην παραγωγικότητα ... επηρεάζει τις αξίες της φροντίδας
- Η σύγχρονη τάση έχει υποβιβάσει τις ανθρωπιστικές αξίες
- Κοινωνικά ζητήματα, οδήγησαν τους πολίτες να συμμετέχουν περισσότερο και πιο δραστικά στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης

Σύμφωνα με αυτή τη νέα τάση, οι επαγγελματίες της υγειονομικής περίθαλψης βασίζονται στη δράση ενός τεχνικο-επαγγελματικού μοντέλου

Συμπερασματικά

Ο Νοσηλευτής ΠΚ έχει πρωταγωνιστικό ρόλο

- Δίνει προτεραιότητα στις ανάγκες του ασθενή και του περιβάλλοντός του
- Δημιουργεί μια σχέση αξιοπιστίας και αλληλοσεβασμού

Δημιουργείται μια σχέση εξάρτησης, **μια σχέση ζωής** με τον ίδιο τον ασθενή αλλά και το περιβάλλον του που λήγει με το τέλος της θεραπείας ή της ζωής

Συμπερασματικά

Η θέση κρίκος του νοσηλευτή στη διεπιστημονική ομάδα επιτρέπει το σχεδιασμό ενός εξατομικευμένου προγράμματος φροντίδας και θεραπείας, ώστε ο ασθενής που υποβάλλεται σε Περιτοναϊκή Κάθαρση να συνεχίσει να ζει με αξιοπρέπεια!

Ευχαριστώ!

